

การวิเคราะห์ภารกิจของหมอภาคย์ โลหารชุน
กรณีปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยวนอุทยานถ้ำหลวง - ขุนน้ำนางนอน
Mission Analysis of Doctor Pak Loharnshoon Case Study: The Search
and Rescue Operations at Tham Luang Khun Nam Nangnon Forest Park

¹องอาจ ชัยมัตย์ และ ²รัตพงษ์ สอนสุภาพ

¹Ongart Chaimart and ²Rattaphong Sornsuphab

¹นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

¹Student, Master of Arts, Collage of Social Innovation, Rangsit University

²Lecturer, Master of Arts, Collage of Social Innovation, Rangsit University

¹Corresponding Author. E-mail: rattsonsuphab@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและภาวะผู้นำของหมอภาคย์ โลหารชุน ในการปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัย เพื่อช่วยเหลือชีวิตนักฟุตบอลเยาวชนทีมหมูป่าอะคาเดมีถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ สื่อพิมพ์ออนไลน์ต่าง ๆ และเอกสารการถอดบทเรียนภายหลังการปฏิบัติงาน รวมทั้งสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย พ.อ.น.ภาคย์ โลหารชุน นักทำลายใต้น้ำจู่โจมที่เข้าร่วมปฏิบัติการ และผู้ใต้บังคับบัญชาที่อยู่ในสังกัดกองพันเสนารักษ์ที่ 3 วิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า หมอภาคย์ โลหารชุน เป็นแพทย์ทหารบก สังกัดกองพันเสนารักษ์ที่ 3 ค่ายสุรธรรมพิทักษ์ จังหวัดนครราชสีมา สำเร็จหลักสูตรทางทหารที่สำคัญหลายหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรนักเรียนนักทำลายใต้น้ำจู่โจม ของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ (หน่วยซีล) มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในปฏิบัติการช่วยเหลือชีวิต นักฟุตบอลเยาวชน โดยการดำน้ำเข้าไปในถ้ำพร้อมกับนักทำลายใต้น้ำจู่โจม จนสามารถปฏิบัติการกิจได้สำเร็จ และการมีคุณลักษณะภาวะผู้นำที่ใช้กระบวนการทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใช้ความพยายามในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายในสถานการณ์หนึ่ง มีคุณลักษณะผู้นำที่มีพฤติกรรมมุ่งงาน คือ ให้ความสำคัญกับงาน ใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และเป็นผู้นำที่มีพฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์ โดยพยายามรักษาความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานอย่างเห็นได้ชัดกับการปฏิบัติงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาให้สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก พร้อมทั้งสั่งสอนเรื่องการใช้ชีวิตการปรับตัวกับสังคมที่เปลี่ยนไป และเปิดให้ผู้ใต้บังคับบัญชาในการมีโอกาสนำเสนอและออกความคิดเห็นได้

คำสำคัญ: บทบาท; ภาวะผู้นำ; ถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอน

Abstract

The objective of this research to study the role and leadership of Colonel Dr. Park Loharnshoon in the search and rescue operations to save the lives of young football team “Wild Boar Academy” at Tham Luang-Khun Nam Nangnon Forest Park, Chiang Rai. This was a Quantitative Research using study methods and collecting data from academic documents, various online print media and the lesson-learned after operation. It also included of in-depth interviews with Colonel Dr. Park Loharnshoon, the SEALs who participated in the operations, and subordinates who have served in the 3rd Service Medical Battalion, content analysis and presentation of descriptive analysis. The results of the research found that Colonel Dr. Park Loharnshoon is a Doctor of the Royal Thai Army under the 3rd Service Medical Battalion, Surathampitak Camp, Nakhon Ratchasima Province. He successfully graduated of several major military courses, especially the underwater destroyer of the Naval Special Warfare Command (SEALs). He played an important role in being involved in life-saving operations by diving into the cave with other SEALs until being able to complete the mission. And having a leadership trait that enables a person or group of people to make effort in performing their duties in achieving a goal in a given situation. It has the characteristics of leaders whose behavior is work-oriented by using techniques in order to achieve the specified goals. Also, being a leader with relationship-oriented behavior by trying to maintain a clear relationship with subordinates and associates, perform working with easily accessible. Along with teaching about how to live their lives and adapt to the changing society and allowing the subordinates to have opportunity to be leaders and can express opinions freely.

Keywords: Role; Leadership; Tham Luang-Khunnam Nangnon forest park

บทนำ

จากเหตุการณ์ที่มีผู้สูญหายเข้าไปในวนอุทยานถ้ำหลวง – ขุนน้ำนางนอน ตำบลโป่งผาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นกลุ่มนักฟุตบอลเยาวชนและผู้ฝึกสอนทีมหมูป่าอะคาเดมี 13 คน นับตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2561 กระทั่งได้รับความช่วยเหลือชีวิตออกจากถ้ำมาได้อย่างปลอดภัย ในวันที่ 10 กรกฎาคม 2561 รวมระยะเวลา 18 วัน โดยปฏิบัติการค้นหาและช่วยเหลือชีวิตนักฟุตบอลเยาวชนทีมหมูป่าอะคาเดมีในครั้งนี้ มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการร่วมค้นหาผู้สูญหายในวนอุทยานแห่งชาติถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน ในการบริหารเหตุการณ์ ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย (นายณรงค์ศักดิ์ โอสถธนากร) ในขณะนั้นเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ โดยมีหน่วยงานของภาครัฐทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจ พลเรือน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์การสาธารณกุศล ประชาชนจิตอาสา ตลอดจนหน่วยงานอาสาสมัครทั้งในประเทศและต่างประเทศ ร่วมมือกันเข้าค้นหา และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยออกจากถ้ำหลวง ซึ่งมีการบูรณาการและมีการวางแผนเผชิญเหตุในการปฏิบัติการกิจ ซึ่งในเหตุการณ์สำคัญครั้งนี้มีอุปสรรคมากมายในการปฏิบัติการกิจ เนื่องจากประเทศไทยไม่เคยมีผู้ประสบภัย

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2564) | Vol.7 No.2 (May-August 2021):ISSN 2465-3578

ในลักษณะนี้มาก่อน ในการเข้าปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยได้มีการประสานขอรับการสนับสนุนนักประดาน้ำของชุดปฏิบัติการพิเศษของหน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำแม่น้ำโขง (นรข.) เขตเชียงราย และหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ (SEAL) หรือหน่วยซีล เข้าปฏิบัติการค้นหาและช่วยเหลือชีวิตเด็กหลังจากที่หน่วยซีลเข้าพื้นที่ก็รีบปฏิบัติการภารกิจทันที อีกทั้งประสานไปยังประเทศอังกฤษขอรับการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญการสำรวจและดำน้ำในถ้ำ จำนวน 3 คน จากสภากู้ภัยในถ้ำของอังกฤษ หรือ The British Cave Rescue Council (BCRC) เพื่อเข้าร่วมปฏิบัติการค้นหาและช่วยเหลือชีวิตนักฟุตบอลเยาวชนทีมหมูป่าอะคาเดมี โดยมีการค้นหาอย่างต่อเนื่องภายใต้สภาพอากาศและสภาพภูมิประเทศที่ไม่เอื้ออำนวยในปฏิบัติการกิจ โดยเมื่อค้นหาผู้ประสบภัยพบแล้ว การกู้ภัยจึงเป็นการลำเลียงทั้ง 13 คนออกจากถ้ำมาอย่างปลอดภัย ซึ่งเป็นการกิจของหน่วยซีล โดยร่วมมือกับนักดำน้ำชาวอังกฤษ ซึ่งภารกิจนี้ต้องมีแพทย์ทหารเข้าร่วมปฏิบัติการด้วย

กรมแพทย์ทหารบกเป็นหน่วยงานที่ได้รับคำสั่งให้จัดเตรียมกำลังพลชุดแพทย์ที่มีขีดความสามารถในการเข้าไปประเมินอาการ หรือขนย้ายผู้ป่วยทันทีที่พบนักฟุตบอลเยาวชนทั้ง 13 ชีวิต ผู้ประสบภัยที่สูญหายในถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน ซึ่งพันเอกนายแพทย์ ภาคย์ โลหารขุน หรือหมอภาคย์ เป็นผู้ที่เคยผ่านหลักสูตรนักทำลายใต้น้ำจู่โจม (นักเรียนนักทำลายใต้น้ำจู่โจม รุ่นที่ 34) ของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ หรือหน่วยซีล ที่มีความสามารถในการดำน้ำได้รับการฝึกในการดำน้ำร่วมกับนักดำน้ำของหน่วยซีล เพื่อนำอาหารและยาเข้าไปปฐมพยาบาลให้กับทีมหมูป่าฯ ที่รอความช่วยเหลืออยู่ในถ้ำ และยังอาศัยอยู่ในถ้ำกับทีมหมูป่าฯ ตลอดช่วงเวลา ก่อนที่จะปฏิบัติการกิจการส่งกลับจากถ้ำ ตลอดจนช่วงเวลาการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของนักฟุตบอลเยาวชน ภายหลังเหตุการณ์ หมอภาคย์ ยังมีบทบาทต่าง ๆ ต่อนักฟุตบอลเยาวชนทีมหมูป่าฯ สำหรับการปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยฯ เป็นภารกิจที่ยากลำบากและท้าทายขีดความสามารถ ด้วยลักษณะทางกายภาพของถ้ำ สภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน ตลอดจนข้อจำกัดด้านเวลา จึงต้องมีการวางแผนในการปฏิบัติการอย่างรัดกุม เพื่อให้การปฏิบัติการกิจบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและไม่เกิดความเสียหายต่อชีวิตของผู้ประสบภัย ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับ และได้รับการสนับสนุนจากผู้ตามต้องมีการสร้างแรงจูงใจและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพ (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2559)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภารกิจของ หมอภาคย์ โลหารขุน ในการปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยบนอุทยานถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน โดยขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บังคับกองพันเสนารักษ์ที่ 3 ค่ายสุธรรมพิทักษ์ จังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ซึ่งความสำเร็จของภารกิจเกิดขึ้นได้ จำเป็นต้องบูรณาการองค์ความรู้ ความสามารถ ภาวะผู้นำและคุณลักษณะอื่น ๆ เนื่องจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการนำให้เหมาะสมกับสถานการณ์

อาจจะขึ้นกับลักษณะเฉพาะตัว และความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ผู้นำ เป็นปัจจัยที่นำมาซึ่งความสำเร็จในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้ปลอดภัยจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทและภาวะผู้นำของหมอภาคย์ โลหารชุน ในการปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้วิเคราะห์ลักษณะบทบาทและภาวะผู้นำของหมอภาคย์ โลหารชุน ในปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน โดยใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท (George Herbert Mead, (1934) และทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ (Hersey & Blanchard, 2001) เป็นทฤษฎีหลักในการวิเคราะห์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ตามขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ คือ โดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ดำเนินการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ ผลงานวิจัย บทความทางวิชาการต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลทางวิชาการที่ได้จากการสืบค้นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อทางเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ต้องการ และจัดทำข้อมูลใหม่ให้ครอบคลุมกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. กลุ่มเป้าหมาย เพื่อเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกและสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ซึ่งกำหนดขอบเขตผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) ประกอบด้วย (1) หมอภาคย์ โลหารชุน ที่มีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจดำน้ำเข้าไปในถ้ำ เพื่อปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการส่งกลับของผู้ประสบภัย (2) นักทำลายใต้น้ำจู่โจม หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษทางเรือ กองเรือยุทธการ กองทัพเรือ ที่ดำน้ำเข้าไปหาผู้ประสบภัยพร้อมกับหมอภาคย์ (3) ผู้ใต้บังคับบัญชาในสังกัดกองพันเสนารักษ์ที่ 3 ค่ายสุรธรรมพิทักษ์ จังหวัดนครราชสีมา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวผู้ศึกษาและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สำหรับการตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูล ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) คือ การแสวงหาความเชื่อถือได้ของข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกัน (สุรางค์ จันทวานิช, 2553)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยการรวบรวม จำแนกประเภทข้อมูล จัดหมวดหมู่ จัดการเปรียบเทียบ วิเคราะห์ตีความโดยปราศจากอคติ (bias) โดยเฉพาะในงานภาคสนามที่เลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากกลุ่มเป้าหมายที่กำหนด และสร้างข้อสรุปโดยเหตุผลเชิงอุปนัย (inductive reasoning) ซึ่งนำเหตุย่อย ๆ แต่ละเหตุจากกรณีศึกษามารวมกันเพื่อนำไปสู่การสรุปผลเป็นกรณีทั่วไป รวมทั้งวิเคราะห์และตีความของข้อมูลหรือการวิเคราะห์สาเหตุและการเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน พร้อมกับการนำเสนอผลการศึกษาและรายงานผลแบบพรรณนา (narrative description)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ภารกิจของ หมอภาคย์ โลหารชุน ในการปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน สรุปผลการศึกษาโดยแยกประเด็นการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยฯ 2) ภาวะผู้นำในการกิจปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยฯ มีรายละเอียดดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ในการกิจปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยฯ แบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ

(1) ในช่วงการรับรู้ข่าวสาร (24 มิถุนายน-26 มิถุนายน 2561) การรับรู้ข่าวสารได้ติดตามทางสื่อมวลชนรายงานมาตลอดตั้งแต่ เกิดเหตุการณ์ และสอบถามทางนักทำลายใต้น้ำจู่โจมที่อยู่ในทีมค้นหาและกู้ภัยให้ข่าวมาโดยตลอด

(2) ช่วงการประสานงานและเตรียมการ (27 มิถุนายน-30 กรกฎาคม 2561) เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2561 ได้รับข่าวสารจากหน่วยเหนือที่ได้เล็งเห็นในความสามารถในการปฏิบัติงานและที่สำคัญสุดเป็นหมอนี่มีความสามารถในการดำน้ำและยังเป็นนักทำลายใต้น้ำจู่โจมในการประสานงานกับทีมในหน่วยกองทัพเรือ จากการได้รับข่าวสารและจากการประสานงานจากทีมกู้ภัยของนักทำลายใต้น้ำจู่โจมได้ทำการวางแผนไว้ก่อนหน้า และได้ศึกษาภูมิประเทศในการช่วยเหลือและเตรียมพร้อมออกเดินทาง และเตรียมอุปกรณ์ทางการแพทย์และอุปกรณ์การดำน้ำเดินทางไปถ้ำหลวง

(3) ช่วงการปฏิบัติการกิจภายในถ้ำ (1 กรกฎาคม-10 กรกฎาคม 2561) วันที่ 1-2 กรกฎาคม 2561 ปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนภารกิจในการค้นหาและกู้ภัยในถ้ำทำการลากสาย ขนขวดอากาศ และสนับสนุนตามในด้านการติดต่อกับนักดำน้ำชาวต่างชาติ วันที่ 3 กรกฎาคม 2561 ได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาในการดำน้ำ เนื่องจากจบจากหลักสูตรนักทำลายใต้น้ำจู่โจมซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถครบถ้วนทั้งการทำงานและทางการแพทย์ จึงได้รับการกิจนี้เริ่มการวางแผนการดำน้ำ ศึกษาภูมิประเทศ และภารกิจในการช่วยเหลือพร้อมจัดกำลังทีมในการดำน้ำเข้าไปหาผู้ประสบภัยโดยเป็นทีมนักทำลายใต้น้ำจู่โจมที่สามารถเข้าถึงพื้นที่ก่อนหน้านั้น ซึ่งเป็นชุดดำน้ำนำทางในการเข้าที่หมายและซักซ้อมการปฏิบัติ โดยมีทีมนักทำลายใต้น้ำจู่โจมจำนวน 4 นายเข้าไปถึงเด็กก่อน ตามด้วยชุดดำน้ำอีก 3 นายพร้อมกับหมอภาคย์ด้วย เริ่มการดำน้ำในช่วงบ่าย

เมื่อเตรียมอุปกรณ์การดำน้ำไฟฉาย และอาหาร ในส่วนที่เป็นอาหารและอุปกรณ์ทางการแพทย์และยารักษาโรค ในระหว่างการดำน้ำระหว่างหน้าถ้ำจนถึงโถง 3 จะเป็นการดำน้ำสลับกับการเดินภายในถ้ำโดยมีหน่วยสนับสนุน ในการขนขวดอากาศและสนับสนุนการทำงานภายในถ้ำที่เป็นนักดำน้ำที่เป็นนักทำลายใต้น้ำจู่โจม ในการสนับสนุน ระหว่างหน้าถ้ำจนถึงโถง 3 จนสามารถทำให้การเข้าช่วยเหลือรวดเร็วขึ้น จากโถง 3 ไป 3 แยก และไปจนถึง ตัวเด็กเป็นการดำน้ำที่มีความยาวของถ้ำและใช้เวลานานและอันตรายเพราะมีการดำขึ้นและดำลงในพื้นที่ต่ำและสูง แต่ยังมีทีมที่มีหมอนที่มียืดความสามารถสูงจึงสามารถเข้าถึงตัวผู้ประสบภัยได้เร็วขึ้น เมื่อเข้าถึงผู้ประสบภัยกับ ทีมนักทำลายใต้น้ำจู่โจมอีก 3 คน รวมกับชุดแรก 4 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน ทุกคนเริ่มผ่อนคลายเมื่ออยู่ในถ้ำ เพราะมีทีมนักทำลายใต้น้ำจู่โจมและหมอนอากาศอยู่ด้วย จากการดำน้ำเข้ามาทำให้อากาศที่ใช้เข้าไปหมดและ ลดน้อยลงจึงมีการให้ นักทำลายใต้น้ำจู่โจม 2 ชุด ดำน้ำกลับไปส่งข่าวสารให้หน่วยเหนือได้รับทราบ ช่วงเวลาอยู่ในถ้ำกับเด็กจะทำหน้าที่ปฐมพยาบาลเบื้องต้น จัดการกับพื้นที่ในการกิน การนอน และการ สุขภาพให้เป็นระบบ และสร้างความบันเทิงเพื่อผ่อนคลายรอเวลาการลำเลียงออก

(4) ช่วงการลำเลียงผู้ประสบภัยออกและถอนกำลัง (8 กรกฎาคม-10 กรกฎาคม 2561)

- การนำออกชุดที่ 1 (8 กรกฎาคม 2561) หมอนอากาศ มีหน้าที่ในการตรวจความพร้อม ทางร่างกายและจิตใจก่อนการดำน้ำออกโดยใช้ เทคนิคทางการแพทย์และใช้อุปกรณ์การดำน้ำแบบเต็มหน้า เพื่อความปลอดภัย โดยมีการนำออกมาที่โถง 3 เป็นจุดแรกในการตรวจเช็คความปลอดภัยและส่งต่อไป จนถึงปากถ้ำ

- การนำออกชุดที่ 2 (9 กรกฎาคม 2561) หมอนอากาศ มีหน้าที่ในการตรวจความพร้อม ทางร่างกายและจิตใจก่อนการดำน้ำออกโดยใช้ เทคนิคทางการแพทย์และใช้อุปกรณ์การดำน้ำแบบเต็มหน้า เหมือนภารกิจวันแรก

- การนำออกชุดสุดท้าย (10 กรกฎาคม 2561) หมอนอากาศ มีหน้าที่ในการตรวจความพร้อม ทางร่างกายและจิตใจก่อนการดำน้ำออกโดยใช้ เทคนิคทางการแพทย์และใช้อุปกรณ์การดำน้ำแบบเต็มหน้า เพื่อความปลอดภัย โดยได้ดำน้ำพร้อมนักทำลายใต้น้ำจู่โจมและทีมกู้ภัยในการนำออกเพื่อส่งต่อให้ชุดลำเลียง ออกปากถ้ำจนครบจำนวน 13 คนและออกเป็นชุดสุดท้ายในการออกจากถ้ำหลวงจนสามารถทำให้ภารกิจ สำเร็จ

2. ภาวะผู้นำในภารกิจปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยฯ ภาวะผู้นำของพันเอกนายแพทย์ ภาควัย โลหารขุน เป็นผู้นำเชิงสถานการณ์ โดยมีรูปแบบพฤติกรรมด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ

1) พฤติกรรมมุ่งงาน (Task Behavior) จากเหตุการณ์ในเหตุการณ์ถ้ำหลวง เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2561 หมอนอากาศ ได้เข้าร่วมภารกิจ และในวันที่ 2 กรกฎาคม 2561 ทีมช่วยเหลือและค้นหาได้พบผู้ประสบภัย ซึ่งต่อมาในวันที่ 3 กรกฎาคม 2561 หมอนอากาศพร้อมนักทำลายใต้น้ำจู่โจม จำนวน 3 นาย เข้าไปยัง ผู้ประสบภัย เพื่อประเมินสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ประสบภัย โดยทำการปฐมพยาบาลให้อาหาร น้ำ

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2564) | Vol.7 No.2 (May-August 2021):ISSN 2465-3578

แสงสว่างเข้าไป และหนึ่งในนักทำลายได้น้ำจุ่มเป็นเจ้าหน้าที่เวชศาสตร์ได้นำเข้าไปช่วยหมอภาคย์ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และให้กำลังใจ ซึ่งนักทำลายได้น้ำจุ่มที่ดำเข้าไปด้วยได้กล่าวว่า “หมอภาคย์ให้ตนดำน้ำกลับไปส่งข่าวสารให้กับหน่วยได้ ส่วนหมอภาคย์จะอาสาอยู่กับเด็กจนกว่าเด็กคนสุดท้ายจะออกจากถ้ำ” (บทสัมภาษณ์นักทำลายได้น้ำจุ่ม) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกต่อผู้ตาม ในแง่การควบคุมกำกับ กำหนดหน้าที่บทบาทของผู้ตาม แสดงให้เห็นว่าเป็นบุคคลที่มีความมุ่งมั่นที่จะทำภารกิจให้สำเร็จ

2) พฤติกรรมมุ่งความสัมพันธ์ (Relationship Behavior) จากคำกล่าวของผู้ใต้บังคับบัญชาหมอภาคย์ “ทุกครั้งก่อนปฏิบัติงานลูกน้องจะต้องยืมให้กัน และมีความเสียสละไม่เอาเปรียบลูกน้อง” (บทสัมภาษณ์ของ ร้อยเอก ธรเดช เดชสันติภักดี) และยังมีนโยบายให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาในด้านคุณลักษณะเด่นกำลังพลของกองพันเสนารักษ์ ให้ยิ้มแย้มแจ่มใส ร่างกายแข็งแรง มีคุณธรรมประจำใจ นอกจากนี้ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานยังได้กล่าวว่า “ให้กำลังพลพยายามตั้งศักยภาพของตนออกมาในการปฏิบัติงาน ให้ทุ่มเท เสียสละ และปลูกฝังบุคลิกท่าทาง โดยตื่นเช้ามาให้ทำความเคารพและยืมให้กันเป็นประจำทุกวัน ทำให้บรรยากาศในการทำงานมีชีวิตชีวา สดชื่นขึ้น และยังส่งเสริมสมรรถภาพร่างกายโดยให้กำลังพลออกกำลังกาย 5 ท่า 5 นาทีทุกวัน” (บทสัมภาษณ์ของ พันตรี วิชชาติ พลวีรสกุลไชย) แสดงให้เห็นว่าหมอภาคย์ เป็นผู้นำที่พยายามและรักษาความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน โดยให้โอกาสในการติดต่อของผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถเข้าถึงพยายามสร้างบรรยากาศที่เป็นคนกันเอง และให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวกกับผู้ตามในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านความเสียสละของตนเองเพื่อส่วนรวม พร้อมทั้งใส่ใจชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา

อภิปรายผลการวิจัย

บทบาทหน้าที่ของหมอภาคย์ โลหารขุน ที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติภารกิจค้นหาและกู้ภัยฯ เป็นภารกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นภาวะที่มีข้อจำกัดด้านสภาพแวดล้อมและด้านเวลา ซึ่งจะเกิดข้อผิดพลาดไม่ได้ ถือเป็นช่วงเวลาที่เกิดสถานการณ์วิกฤต โดยหมอภาคย์ โลหารขุน นอกจากจะเป็นนายแพทย์แล้ว ยังผ่านหลักสูตรพิเศษทางทหารหลายหลักสูตร ทั้งหลักสูตรส่งทางอากาศ หลักสูตรจู่โจมเสือคาบดาบ หรือแรงเยอร์ หลักสูตรนักทำลายได้น้ำจุ่ม หรือซีล หลักสูตรลาดตระเวนสะเทินน้ำสะเทินบกและจู่โจมนาวิกโยธิน หรือรีคอน หลักสูตรการปฏิบัติการพิเศษ หลักสูตรปฏิบัติการพิเศษอากาศโยธิน หลักสูตรทหารเสือราชินี และเสนารักษาทหารบก ชุดที่ 91 ซึ่งเมื่อได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจ มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างเต็มที่ แม้ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ที่วิกฤต มีอุปสรรคและข้อจำกัดมากมาย แต่ก็ยังพยายามหาวิธีการที่จะช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เร็วที่สุด โดยนำทักษะความรู้ที่มีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ร่วมกับทีมกับนักดำน้ำนานาชาติ เพื่อวางแผนเข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยทั้ง 13 คน ด้วยวิธีการดำน้ำและวางแผนการลำเลียงผู้ประสบภัยออกมาจากถ้ำ โดยขณะที่อยู่ภายในถ้ำจะทำหน้าที่เข้าประเมินและดูแลเด็ก ๆ ภายในถ้ำว่าพร้อมหรือไม่ สมบูรณ์หรือไม่ หรือต้องรักษาพยาบาล

ในเบื้องต้น พร้อมทั้งเยียวยาสภาพจิตใจของทีมนักฟุตบอลที่เน้นนมสาวตลอด 24 ชั่วโมง และฟื้นฟูบุคลิกภาพร่างกาย เพื่อเตรียมความพร้อมในการพาตัวออก ไม่ว่าวิธีการใด ๆ ก็ตาม รวมทั้งสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย เพื่อไม่ให้ทุกคนเกิดความเครียด จนกระทั่งการปฏิบัติภารกิจสำเร็จ ผู้ประสบภัยทั้ง 13 คน ออกมาจากถ้ำ ได้อย่างปลอดภัย แสดงให้เห็นว่าการที่บุคคลรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ จะทำให้บุคคลนั้นมองเห็นคุณค่าของตนเอง เกิดแรงจูงใจภายใน และความพยายามในการปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น มีความกระตือรือร้นต้องการ ความสำเร็จสูง มีความมุ่งมั่นในการประกอบกิจการงานใด ๆ มากกว่า คนที่รับรู้ความสามารถของตนต่ำ คนที่เชื่อมั่นในความสามารถของตนจะไม่หลีกเลี่ยงหรือทอดทิ้งเมื่อเผชิญกับปัญหา และพร้อมที่จะฝ่าฟันอุปสรรคหรือสถานการณ์ที่ไม่พึงพอใจนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Anderson et al. (2008) พบว่า การรับรู้ในความสามารถจะผู้นำของตนมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับบทบาทภาวะผู้นำ และภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ทั้งนี้รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้ง 2 แบบ เกิดจากการหล่อหลอม ชัดเจน ซึ่งมาจากสภาพแวดล้อมและบุคคลในครอบครัว การศึกษา โดยเฉพาะการเข้ารับการ การศึกษาที่สถาบันทางด้านการแพทย์ทหาร จนนำไปสู่การฝึกหลักสูตรการรบพิเศษจากหน่วยทหารต่าง ๆ และยังเป็นผู้มีตำแหน่งในองค์กรโดยมีบทบาทสำคัญต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และภารกิจอื่น ๆ ได้กระทำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1) ควรมีการฝึกอบรมความรู้และทักษะด้านการดำน้ำและการกู้ภัยให้กับบุคลากรทาง การแพทย์เพิ่มขึ้น เพื่อรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต
- 2) หน่วยงานสามารถนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเป็นผู้นำ หรือใช้บทบาท และภาวะผู้นำ เพื่อผลักดันภารกิจต่าง ๆ ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 3) ควรนำผลวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อนำไปใช้ แก้ปัญหา หรือนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ศึกษาเชิงลึกในประเด็นอื่น ๆ ที่มีความหลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพ การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน
- 2) ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยฯ โดยมุ่งประเด็นการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำ หรือประเด็นอื่น ๆ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ในหลายมิติที่สามารถ นำไปประยุกต์ใช้ได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2559). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางการพัฒนา (LEADERSHIP: THEORIES, RESEARCH, AND APPROA)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Anderson, D. W., Krajewski, H. T., Goffin, R. D., & Jackson, D. N. (2008). A Leadership Self-Efficacy Taxonomy and its Relation to Effective. *Leadership Quarterly*, 19(5), 595-608.
- Hersey Paul & Blanchard H. Kenneth. (1982). *Management of organizational behavior: Utilizing human resources*. New York: Prentice -Hall. Hickman. Craig R.
- George Herbert Mead. (1934). *Mind, Self, and Society*. Chicago: University of Chicago Press.